

N:o 25.

Ank. till Riksd. kansli den 27 febr. 1891, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om inlösen till statsverket af skattefrälseräntor och kronotionde, som innehafves under enskild eganderätt.

(I. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion (n:o 108) har herr *A. Hansson* i Solberga föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att den i kongl. kungörelsen af den 13 juli 1887 bestämda tid för inlösen af skattefrälseräntor och kronotionde måtte utsträckas till 1892 års slut.

Sedan Riksdagen jemlikt skrifvelse den 12 maj 1885 bifallit Kongl. Maj:ts den 20 februari samma år aflåtna proposition angående inlösen af skattefrälseräntor, kronotionde, som innehafves under enskild eganderätt, samt arbets- och hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom, har Kongl. Maj:t den 11 september samma år utfärdat förordning i ämnet. I denna förordning stadgades, bland annat, att vederbörande egare till förenämnda räntor, tionde eller rätt till arbete eller hofveri, hvilka ville begagna sig af den bestämda inlösen, skulle inom ett år från den dag, författningen utfärdades, derom göra anmälan hos kammarkollegium eller Kongl. Maj:ts befallningshafvande, samt att inlösta räntor och kronotionde skulle med iakttagande af de beräkningsgrunder, som gälde för utgörande af kronans räntor och tionde näst före utfärdandet af kongl. kungörelsen den 11 maj 1855 angående de i ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling, omsättas enligt föreskrifterna i nämnda kungörelse och kongl. förordningen den 23 juli 1869

samt till statsverket utgöras för tiden från räntornas och kronotiondens indragning, hvarvid för desamma skulle gälla enahanda bestämmelser som för annan till staten utgående grundskatt.

Med anledning af 1887 års senare Riksdags i ämnet fattade beslut förordnade Kongl. Maj:t genom kongl. kungörelsen den 13 juli nämnda år, att den genom förenämnda förordning bestämda inlösen af skattefrälseräntor och kronotionde, som innehades under enskild eganderätt, skulle fortfarande ega rum, derest vederbörande egare derom i den ordning, samma författning stadgade, gjorde anmälan inom utgången af år 1888.

Till inlösen af skattefrälseräntor m. m. anvisades

i 1887 års riksstat kronor	800,000: —
” 1888 ” ” ”	1,000,000: —
” 1889 ” ” ”	1,000,000: —
” 1890 ” ” ”	100,000: —
” 1891 ” ” ”	170,000: —

Summa kronor 3,070,000: —

Då statsrådet och chefen för finansdepartementet hos Kongl. Maj:t gjorde hemställan om att vid 1891 års statsreglering måtte för berörda ändamål afsättas nämnda belopp af 170,000 kronor, meddelade statsrådet, enligt hvad af statsrådsprotokollet den 11 januari 1890 inhemtas, att sammanlagda summan af de till inlösen hembjudna räntor och öfriga utskylder af ifrågavarande slag utgjorde 3,074,377 kronor 50 öre samt att vidare afsättning af medel å riksstaten för ändamålet ej komme att erfordras.

I den framställning, som låg till grund för 1885 års Riksdags beslut i detta ämne, beräknades visserligen, att statens utgift för omförmälda utskylders inlösen skulle komma att uppgå till närmare 4,000,000 kronor. Utskottet föreställer sig dock, att med ofvannämnda, för berörda ändamål anvisade medel inlösen kunnat ega rum af nästan alla utskylder inom landet af ifrågavarande slag, helst åtskilliga utskylder, som förut ansetts vara att hänföra till dem, hvarom nu är fråga, sedermera vid verkställda undersökningar befunnits vara af beskaffenhet att ej böra i öfverensstämmelse med kongl. kungörelsen den 11 september 1885 inlösas. Då emellertid, enligt hvad motionären antydt, ännu torde förefinnas enskilda egare till skattefrälseräntor och kronotionde, hvilka egare skulle vara villiga att erbjuda dessa utskylder till inlösen samt, på sätt vid dessa frågors föregående behandling anförts, det är önskligt, att staten må kunna, så vidt möjligt, medelst frivilliga

aftal med ränte- och tiondeegare återförvärfva berörda utskylder, har utskottet ej något att erinra mot föreliggande förslag om att ytterligare tillfälle må beredas till förvärfvande för staten af de rättigheter af ifrågavarande slag, som möjligen ännu befinna sig i enskildes händer; och delar utskottet jemväl motionärens mening derom, att tiden, inom hvilken det förnyade medgifvandet om anmälan till inlösen af sådana utskylder må gälla, lämpligen bör utsättas till 1892 års utgång.

Inom den i 1885 års förordning föreskrifna tid inkommo salu-
anbud å skattefrälseräntor m. m. till en beräknad lösesumma af 2,884,232 kronor 75 öre, och vid utgången af den i 1887 års förordning stadgade preskriptionstiden, eller 1888 års slut, beräknades hela det till inlösen anmälda räntebeloppet uppgå till 3,034,769 kronor 50 öre. De under den förlängda preskriptionstiden till inlösen anmälda räntor och tionde belöpte sig alltså, enligt berörda beräkning, ej till högre belopp än 150,536 kronor 75 öre. Med afseende härå torde lösesumman för de räntor och tionde, hvilka, vid förnyadt tillfälle till anmälan om inlösen, komma att kronan hembjudas, icke kunna antagas blifva synnerligen stor. I allt fall synes särskildt anslag för ändamålet icke behöfligt, utan torde erforderligt belopp kunna af statskontoret förskjutas för att derefter hos Riksdagen till ersättande anmälas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen, med anledning af herr Hanssons förevarande motion, må besluta, att den genom kongl. förordningen den 11 september 1885 bestämda inlösen af skattefrälseräntor och kronotionde, som innehafves under enskild eganderätt, må ega rum, derest vederbörande egare, som vill begagna sig af denna inlösen, derom i den ordning, samma författning stadgar, gör anmälan inom utgången af år 1892.

Stockholm den 27 februari 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.